

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Beiratkozási és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kátratók visszadási
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Gyárilpar és mezőgazdaság.

(K. Ö.) A Magyar Gyárilparosok Országos Szövetsége a napokban tartotta meg Szegeden évi közgyűlését. A gyűlés legfontosabb tárgya a most már napirendről le nem kerülő kérdés, a drágaság volt. A szövetség szerint nálunk a drágaságnak két lényeges oka van. Az első a mai vámpolitika, a másék a kötött birtok. A szövetség azonban nem éri be ezen okoknak a megállapításával, hanem egyttal védelemben vesse a kartelleket, a melyeknek szerintük semmi befolyásuk a drágaságra és Magyarországon éppen nem veszedelmesek és érthetetlen rövidlátósággal vádolja meg a magyar gazdák érdekképviseleteit, melyek szerint a drágaságot a kartellek okozzák és amelyek a gazdasági megerősödést a mai vámpolitikától várják.

Az ipari képviseletektől senki sem veszi rossz néven, ha az ipar érdekeit védelmezik. Ez kötelességük. Az ipar érdekében van az olcsó nyers anyag behozatala, amit a szabad kereskedelmi irány tesz lehetővé. Ha ezt követeli, lelke rajta. Megköveteljük azonban azt, hogy a közgazdasági fejlődést biztosító eszközök elbírálásánál a méltányosság vezesse. Különösen akkor, ha a vámpolitika miként való kialakulásáról beszélünk, mely a külkereskedelem és a benső megerősödés alapja. A vámpolitikai irányzat elbírálásánál fölve, hogy a jogos termelési érdekeket támogatjuk. Jogosnak nevezzük azt az érdeket, mely a boldogulást biztosítja és más termelési ágat a kelleténél meg nem terhel.

Ezt az elméletet vonatkozásba hozva termelési ágaink vámpolitikai helyzetével, meg kell állapítanunk, hogy az ipar deccenniumokon át élvezte a vámpolitikai védelmet, míg a magyar mezőgazdaság ennek hiányában pusztulásnak indulhat. A középosztály teljesen kiveszett, a kisgazdaosztály züllésnek indult és a földbirtok minden kategóriája milliárdokra menő terhet vállalt magára. Ez az a túlterhelés, mely a mezőgazdaságot nyomta. Most hat éve, hogy a régi mulasztást helyre hoztuk és a mezőgazdaságot vámpolitikai védelemben részesítjük és márez is baj.

A gyárilparosoknak a sok közül egyet akarunk a szivókra kötni. Gondolják meg azt, hogy a közös vámtérületnek a magyar

mezőgazdaságból kell kifejlődnie. Más szóval a magyar mezőgazdaság megerősödése biztosítja az ipar megerősödését is. Vámpolitikai védelem nélkül azonban nincs boldogulás. Az iparnak nagyobb fokú vámvédelme csak az erősebb osztrák iparnak válik előnyére, mint azt a múlt bizonyítja. Ez megcáfolhatatlan tény.

Eddig tehát rendben lennénk. Nem szép azonban, hogy a szövetség egyoldalúan védelmébe veszi a kartelleket. Mert jól tudjuk ugyan, hogy a gyárak szeretik a kartelleket, de már olyant mondani, hogy a kartellekben nem rejlik veszély és azok nem okai a drágaságnak, ahhoz igazán nagy naivitas kell, vagy olyan erősen kifejlődött önzésre vall ez, mely becses lehet a gyárilparosok előtt, de a melyet mindennek, csupán közgazdasági érzéknek és igazságszeretetnek nem lehet mondani. Hát a cukorkartell, hát a petrolunkartell, hát a vaskartell, edénykartell, üvegkartell és a kartellek sok faja, melyek mindmegannyian lidércként ültek rá zsebeinkre, ezek nem okai a drágaságnak?

Még egyet hallottunk. A drágaság oka a földbirtok megkötöttsége, tehát fel kell szabadítani. Ez az ő kedvencszemjünk, melyet gyakran hangoztatnak, de ritkán árulják el mi módon képzelik ezt a felszabadítást? Egyszerűen szocialista módon, vagy más egyebet is tudnak? Mi hirdetjük a földbirtok, örökbirtok és járadékirtok rendszert. Ezzel a rendszerrel eléggé mozgósítható a földbirtok és lényegesen hozzájárul a termelés felette fontos fokozásához. Ha azonban a gyárosok által gondolt módszert alkalmazzuk, akkor a magyar földbirtoknak most még megkötött része nemsokára azok kezébe kerül, akik mindent csak merkantil szempontból tekintenek és ha a mai agrárvámvédelmen változtatunk, akkor semmitéle földbirtok-politika sem lesz képes a drágaságot enyhíteni és az ipar fejlődését biztosítani.

Iparnak és mezőgazdaságnak közös termelési politika talaján kell találkozniok.

A dardanellák kérdése. A török kormány még nem állapította meg a Dardanellák kérdésében elfogalando álláspontját végl-gesen. Attól tartanak, hogy az egyszerű elutasítás Oroszországgal szemben casusbilli volna. E kérdés miatt nem is szilárd a kabinet.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 13.

Elnök: Návay Lajos.

Amennyiben az ülés megnyitáskor csak alig 20—22 képviselő volt jelen, az elnök elrendelte a képviselő névjegyzékének a felolvasását, aminek megtörténte után az elnök konstatalta a határozatképességet s egyben megkérte a képviselőket, hogy az ülésre pontosan jelenjenek meg. Az elnöki előterjesztés után

Boöthy László kereskedelmi miniszter bemutatta az iparfejlesztési bizottság 1911. évi jelentését, továbbá beterjesztett három vicinális vasut megépítéséről szóló törvényjavaslatot s kéri annak kinyomatását s a képviselők között való szétosztását s egyben a pénzügyi és a közlekedési bizottsághoz való utalását. A Ház ily értelemben határoz.

Ezután rátért a Ház a

földmívelésügyi társ

általános tárgyalásának folytatására.

Krollop Hugó (munkapárti) a mezőgazdasági intelligencia fejlesztéséről beszél s hangoztatja, mennyire szükséges a gazdasági szakiskolák felállítása, éppen ezért üdvözli a földminisztert, hogy Kecskeméten és Magyaróváron gazdasági szakiskolát állított fel és azt szeretné, ha tovább folytatná a miniszter a szakiskolák felállítását. A miniszter figyelmébe ajánlja egy mintagazdaság szervezését s ezzel kapcsolatban egy újabb gazdasági iskola felállítását, megfelelő tantervekkel ellátva, ez is nagyban hozzájárulna ahhoz, hogy intelligens mezőgazdasági tényezőket nevelnénk az államnak. Sürgeti a gazdasági akadémiák minél előbbi felállítását is. Foglalkozott végül a tagosítás kérdésével és a kisbirtokosok jogainak teljes biztosítását, jobban mondva megvédését kéri a minisztertől. A javaslatot elfogadja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Juriga Nándor (nemzetiségi) magáévá teszi előtte szólóak azt az óháját, hogy a gazdasági szakiskolák és akadémiák felállításával igyekezzünk magunknak megfelelő gazdasági erőket nevelni. Hibának tartja, hogy a földmívelésügyi kormány jelentéseit csak magyar nyelven adja ki s ugyszintén az oktatást is, csak magyar nyelven eszközlik. Kéri a földmívelésügyi minisztert, hogy jelentéseit a jövőben ne csak magyar nyelven adja ki, hanem vegye figyelembe a nemzetiségiak kérelmét is. Határozati javaslatot nyújt be, amelyben utasítani kéri a földmívelésügyi kormányt, hogy az ország területén földmívelés kamarákat állítson fel. Foglalkozik ezután Baross Jánosnak tegnapi, a parcellázásról mondott beszédével s kijelenti, hogy amikor szembehelyezte a magyar fajt a nemzetiségiakkal, nem emelkedett arra a magas álláspontra, ahonnan az ilyen kezelést nézni szokták. Kéri a Háztól, hogy jogos felfogás ez? Hát a nemzetiségiak nem lehetnek jó magyar mezőgazdák? Ha a nemzetiségiak hangor.

Megkezdődött a nagy Karácsonyi ocassio!
 december 31-ig minden czikben!
Leszállított olcsó áruk!

Maradékok félárban!
Czillér Imre nagyáruháza Szent László-tér.
 Uri és női-divat, vásznak, asztal és fehérműek,
 legnagyobb választékban.

tatnának ilyen elveket, akkor őket a bíróság elé állítanák és mint a nemzeti állam ellen isgatókat, elítélnék. Kár ilyen eszméket hangosztatni a parlamentben, mert ezek csak zavaró hatással vannak a magyarok és a nemzetiségiek egymást való megértésére. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a nemzetiségieknél.)

Polónyi Géza a drágaság dolgában szólal fel. A költségvetést nem fogadja el.

Bernát Béla a bortermelésre vonatkozólag szólal fel.

Haller István és **Hock János** nincsenek jelen.

Serényi Béla gróf kéri a Házat, hogy beszédét csütörtökön mondhasssa el.

Elnök ezzel a vitát általánosságban be-rekesztette.

Az ülés 2 órakor véget ért.

Br. Gerliczy Ferenc beszéde a Házban.

Különösen gazdakörökben nagy feltűnést keltett Szeged követének: báró **Gerliczy Ferenc**nek nagyszabású beszéde, amelyet a földmívelési tárca költségvetésénél mondott a képviselőház hétfői ülésén.

Ez a hosszú s a mezőgazdasági élet minden részletére kiterjedő beszéd sok olyan életrevaló eszméket, gondolatokat ölelt fel, amelyek igen előbbre vinnék mezőgazdaságunkat. Az állattenyésztés, a szőlészet, borászat, halászat, a gazdasági tudósítók, a gazdasági szakoktatás terén gyökeres reformokat kíván.

A szép beszéd bevezető része a következő:

Midőn első ízben van szerencsém a Házban felszólalni, örülök, hogy ezt a földmívelésügyi tárca költségvetésénél tehetem. Ezt tartom a legfontosabb tárcák egyikének, hisz földmívelő állam vagyunk, lakosságunk háromnegyed része földmívelő és aki nem is földmíveléssel foglalkozik, mégis százféle szállakkal van kötve a jó és rossz termés esélyeihez és a helyes közgazdasági viszonyokhoz.

Odaadó bizalommal vagyok a kormány iránt és a földmívelésügyi tárcát soha jobb kezében nem kívánám látni, mint amelyekbe most van. A földmívelésügyi tárca legkevésbé politikai jellegű s úgy hiszem, hogy e tárca tárgyalásánál nem szabadnának mutatkozni a pártkereteknek. Mintha egy gazdasággal foglalkozó nagy család különböző foglalkozású tagjai összetűlnék a családfő vezetése alatt tanácskozni, hogy miként kezeljék hasznosítottban a közös vagyont, olyannak kellene lennie e tárca megvitatásának is. Mindenki leadhatja elismerését, mindenki elmondhatja észrevételét s előadhatja javaslatát, ha jobbat vél tudni.

Igy bátorkodom én is néhány észrevételt tenni s néhány javaslattal előállni. Igazán örülök, ha munkám nem volna meddő, ha csak egy vonallal is előbbre vihetném azon ideál megvalósítását, mely minden Magyar szívében, pártállásra való tekintet nélkül él: magyarországot közgazdaságilag hatalmassá, nagygyá tenni.

A gazdasági szakoktatásra vonatkozó rész pedig a következő:

Szükségesnek tartanám a gazdasági vándortanfolyamok létesítését. Tanulásra leginkább a kiscgazda és a munkás van reászorulva. Es épen ez a két elem az, mely a gazdasági iskolákat nem látogathatja. A kiscgazda és a munkás nem hagyhatja ott családját, gazdaságát, vagy munkakörét, hogy külön gazdasági tanfolyamot végezzen. Ezt legjobban igazolja az, hogy az

alsó foku gazdasági intézeteket és állandó tanfolyamokat nem az illetékes gazdaközönség látogatja, hanem jórésben más foglalkozásból áttért egyének. Pedig ez intézetek és tanfolyamok nem azt a célt szolgálják, hogy más foglalkozású egyéneket a gazdaságra kitanítsanak, mert az ezen tanfolyamok keretében nem is sikerül, hanem azt a célt, hogy a gazdasággal már tényleg foglalkozó, ahhoz értő, vagy úgy is mondhatjuk, hogy a gazdaságban született egyéneknek a szakmájukban haladást elősegítse s velük a belterjes gazdálkodás elveit megismertesse.

Az a gazda és munkás nem jöhet el a lakhelyéről messze eső tanfolyamokra tanulni, a tanfolyamnak kell a helyébe menni. Ha a földmívelési iskolai, vagy vincellériszkolai személyzet időnkint egy község, vagy egy népes tanya világ körzetébe kiszáll s ott abban az időben, mikor a sürgős gazdasági munkák szünetelnek, ott egy, vagy két hetes tanfolyamot tart a tejgazdaságról, a jószágkezelésről, a szőlőművelésről stb.-ről, akkor bizonyára e tanfolyamot az ottlakó és a művelődésre hajlamos gazdák tömegesen fogják látogatni. Két hét múlva áttennék a tanfolyam színhelyét más községbe. Ez volna az igazi eredményes tanítás és tanfolyam. Az ilyen tanfolyamok többet érnek, mint a földmívelési iskolák, melyeket rendszerint épen a gyakorlati gazdák nem látogatnak.

Mit tárgyal a város?

A közgyűlés tárgysorozata.

Holnap, csütörtökön tartja Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága decemberi közgyűlését. A tárgysorozat elég bő, de nagyobb fontosságú dolog csak egy pár akad köztük.

A gyűlés elején terjesztik elő dr. **Beöthy László** kereskedelmi miniszter köszönő levelét, a város üdvözlésére.

Tárgyalásra kerül dr. **Adorján Emil** indítványa egy műegyetemnek Nagyváradon leendő felállítására tárgyában; továbbá dr. **Hoványi Géza** indítványa, a piaci helypénzszabályrendelet oly irányu módosítása céljából, hogy a piaci kiskereskedők mentessenek fel a helypénz fizetése alól.

Beterjeszti a város tanácsa az utcanyitási-ról szóló szabályrendeletet.

A közgyűlés tárgysorozata különben a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1911. évi december hó 14-ik, esetleg következő napjain mindenkor délután 3 órakor tartandó rendes havi közgyűlésén a következő ügyek kerülnek tárgyalásra: 1. A polgármester havi jelentése. 2. Dr. **Beöthy László** kereskedelemügyi m. kir. miniszter köszönő leirata. 3. A m. kir. belügyminiszter leirata a Bottó-féle főiskola szabályrendelet jóváhagyása tárgyában. 4. M. kir. belügyminiszter leirata értelmében átdolgozott s a hirdetési ügy egységes rendezéséről szóló szabályrendeletet a tanács betereszti. 5. M. kir. honvédelmi miniszter leirata sorozó bizottság megalakítása tárgyában. 6. Budapest székesfőváros közönsége a sajtószabadság megalakítása tárgyában kelt átiratát megküldi. 7. Dr. **Adorján Emil** törvényhatósági bizottsági tag indítványa a Nagyváradon felállítandó műegyetem érdekében szükséges intézkedések megtétele végett. 8. A tanács a város területén új utcanyitás és

telekfelosztás alkalmával viselendő költségekről szóló szabályrendelet tervezetét tárgyalás és elfogadás végett betereszti. 9. A tanács a közadónak postai utoni fizetése tárgyában a m. kir. pénzügyminiszter leiratának megfelelőleg módosított szabályrendeletet betereszti. 10. A tanács előterjesztése a kinyuló cégtáblák alkalmazása tárgyában készített szabályrendeletre. 11. A tanács dr. **Hoványi Géza** és társai által a Nagypiacon árusító kereskedőknek helypénz fizetése alól felmentése tárgyában beadott indítványát betereszti. 12. A tanács a községi polg. elemi fiu- és leányiskolák 1912. évi költségelőirányzatát betereszti. 13. A tanács a közúti alap 1909. és 1910. évi zárszámadását betereszti. 14. A tanács előterjesztése a számvetési hivatalhoz szükséges új állások szervezése tárgyában. 15. A tanács előterjesztése a városi adóhivatalnál az adóbehajtási munkálatok teljesítésére ideiglenes végrehajtók alkalmazása tárgyában. 16. A tanács előterjesztése a villamos vasut részére áramszolgáltatás céljából szükséges áram átalakító állomás kibővítése tárgyában. 17. A tanács előterjesztése a rendőrfelügyelőség és tűzoltók részére a színházi szolgálat után megállapított rendőrfelügyeleti díj kiutalása tárgyában. 18. A tanács előterjesztése a tűzoltóság részére szükséges tömlők beszerzése tárgyában. 19—23. Köztérvelési ügyek. 24. A tanács előterjesztése a Biharmegyei gazdasági egyesület tulajdonát képező Erzsébet-liget és faiskola megvétele tárgyában. 15. A tanács előterjesztése **Hann Lajos** thb. tag által a méz-homok téglá használatossága tárgyában beadott interpellációra. 26—30. Megkötött szerződések. 31. A tanács Dr. **Rósiinger Artur** városi vegyész fizetés kiutalás iránti kérelmét betereszti. 32. A tanács előterjesztése Német **Jakab**nak a községi kötelékbe való felvétel kilitásba helyezése iránti kérvénye tárgyában. 33. A tanács javaslata a közúti congressusok állandó szövetségébe való belépés iránt. 34. A polgármester a házi és gyámpénztárban megtartott átadás illetve a pénztárvizsgálatról felvett jegyzőkönyvet betereszti. 35. Fizetés előleg iránti kérelem. 36. Tiszti főorvos dr. **Fischer Sámuel** orvostudori oklevelét meghirdetés végett betereszti. 37. Tiszti főorvos **Oláh Istvánné** szülésznői oklevelét meghirdetés végett betereszti. 38—39. Szabadságiránti kérelmek.

Miről Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának t. tagjait azzal értesitem, hogy a fent megnevezett tárgyak a közgyűlést megelőzőleg 24 órával hivatalos helyiségemben bárki által megtekinthető.

Nagyvárad, 1911. december 11.

Bordé Ferenc,
tőjegyző.

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos**.

Felebbezés az olasz választás ellen.

Ugylátszik, a nagyvárad munkapárt egy része nem bírja elfelejteni, hogy a december 3-iki városatyá választásánál a párt jelöltje *Szmazsenka Ernő* kisebbségben maradt s 3 szótöbbséggel a függetlenségi párt jelöltje: *Láng József* választott meg Nagyvárad város törvényhatóságának tagjává, két évi időtartamra.

Mintegy 30 választó tegnap felebbezést adott be Nagyvárad város igazoló választmányához, amelyben a választás megsemmisítését és új választás elrendelését kéri.

A felebbezés szerint a szavazatok összeolvasása hibás, mert *Szmazsenka Ernő* nem 422, hanem 426 szavazatot kapott, *Láng József* pedig csak 424 szavazatot s így a szavazólapok újból összeolvasandók.

Kifogásolják, hogy az egyik szavazólap, amelyen *Szmazsenka* nyomtatott neve fölé volt írva *Láng József* neve s így két név szerepelt rajta, nem *Szmazsenkának*, hanem *Láng Józsefnek* lett beszámítva, mert az illető biztosan *Szmazsenkára* akart (?) szavazni!

Kifogásolják, hogy egy szavazólap, amelyen *Szmazsenka József* volt írva, nem lett *Szmazsenka Ernőnek* beszámítva, mert ez csak tévedés, mivel más *Szmazsenka* nem lett jelölve.

Kifogásolják, hogy *Siket András* főispáni titkár szavazatát nem fogadta el az elnök, mert *Siket András* a választás idejében a katonaságnál tényleg szolgálatban volt, pedig *Siket András* biztosan *Szmazsenkára* szavazott volna.

Felemlíti a felebbezés, hogy *Jankay Mihály* a választási teremben korteskedett s *Szmazsenkától* legalább 30-40 szavazatot elvett; — ifj. *Karger Sándor* helyett id. *Karger Sándor* szavazott s midőn ifj. *Karger Sándor* szavazni akart, elutasították. (Ez is *Szmazsenkára* szavazott volna?) *Baka* név alatt olyan egyén szavazott, akit *Bakó* nak hívnak s erre *Bordé Ferenc* főjegyző a tanu.

Végül felhozzák, hogy *Szimentszky* és *Berger* postatiszték, *Szmazsenka* szavazók, pont négy órákor akartak szavazni, de elutasították; pedig ezeknek jól járt az órájuk.

A felebbezést *Edeimann Menyhért*, *Berkovits René*, *Danes Sándor*, *Grósz Menyhért*, *Rezső Mór*, *Racz Miksa*, *Kálmán Ernő*, *Révész Sándor*, *Balog Árpád*, *Székely Sándor* kereskedő, *May Sándor*, *Balog Vilmos*, *Barta Dezső*, *Kálmán Sándor*, *Virányi J. Kovács Zsigmond*, *Várad Odón*, *Merei Odón*, továbbá *Rimanóczy Kálmán*, *Ficzek Emil* és *Wawrek Kálmán* írták alá.

Rendkívül csodálkozunk, hogy a felebbezést, amely olyannyira gyenge, sőt a valónak meg sem felelő alapon van összeállítva, oly sok jogászember is aláírta.

Akik a választás végén, az összeolvasásnál közvetlen jelen voltak, mint dr. *Medvigy Gábor*, *Rimanóczy Béla* bizonyára nem írták volna alá, mert közvetlenül látták, hogy az összeolvasás teljesen szabályszerűen ment végbe, sőt az elnök egyenként kétszer is megolvasta a szavazó lapokat.

A központi választmány hirdetményében is világosan ki volt írva, hogy csupán egy helyre lesz a választás és minden további név nem számít, ezért kellett *Láng javára* számítani a két neves szavazó lapot. Mennyire naiv

állítás, hogy ez a *Szmazsenka* szavazata lett volna, hisz a *Szmazsenka* nyomtatott neve fölé írta az illető *Láng József* nevét.

Eppen ilyen a „*Szmazsenka József*” cédula. A városatyák választásánál nem csak a jelöltekre lehet szavazni.

Siket András szavazatának a visszautasítása a törvényvel indokolt. Furcsa lenne, ha pl. egy választásnál a tényleges szolgálatra behívott póttartalékosok tömegesen odaállának az urna elé szavazni.

Ami pedig a korteskedést illeti, abból kivette a részét a munkapárt is, a vasutasok is oly bőven, hogy akár nevekké szolgálatnánk, akiket több ízben rendre kellett az elnöknek utasítani, olyan erőszakosságot fejtettek ki.

A *Baka* és *Bakó* név előrántása pedig nagyon gyenge érv, olyan mint *Boray* és *Zboray* lett volna.

A szavazást az elnök nem is 4 órákor, de utánna pár perccel rekesztette be, s még akkor is megkérdezte, hogy van-e még szavazó, de senki nem jelentkezett. A bezárás után jóval jött az említett két szavazó.

Várjuk, mi lesz a nagyon gyenge felebbezés sorsa.

A Személyiné ügyhöz.

Pár nappal ezelőtt részletesen megemlékestünk Nagyvárad város közigazgatási bizottságának öz. *Személyi Kálmán* ügyében lefolyt tárgyalásáról. A kellemetlen ügy városzerte feltűnést keltett s hogy milyen hangulatot és véleményt váltott ki sokaktól, élénken illusztrálja az alábbi levél, melyet egy nem keresztény úri leány, az intézet egyik volt tanítványa, intézett hozzánk:

Igen tisztelt Szerkesztőség!

Egy kis helyet kérnék írásomnak, ha volna oly szivesek közzé tenni, ezt a szerintem nagyon is közérdeket szolgáló leveletem. Első sorban is sietek kijelenteni, hogy a legnagyobb meglepetéssel olvastam már hónapokkal ezelőtt, hogy a *Személyi néni* nevét milyen alantas és hozzá nem méltó dolgokkal hozzák összefüggésbe. Először nem is tudtam a bámulattól felocsudni és azt hittem, hogy ez csak tévedés lehet, mert éreztem, hogy a legszebb érzéseimet, melyeket magammal az iskolából hoztam s melyeket igazán a legnagyobb szeretettel ápoltam lelkemben, megsértették. Kizártnak tartottam, hogy erre valaha valaki képes legyen és most, hogy hallanom kell ennek az aknamunkának folytatását, nem bírok ellenállani, hogy itt a nyilvánosság előtt ne adjak kifejezést a legnagyobb fájdalomnak és egyben feltétlen hódolatomnak s tiszteletemnek, melyet *Személyi néni* iránt érzek s melyet a legkevésbé sem ingatott meg ez az eddigi ellene folytatott méltatlan eljárás.

Hogy mi volt ő nekünk, mi volt minden időben a gyermekeknek, azt hiszem nem szükséges, hogy én definiáljam, mert aki vele összeköttetésben volt, az nagyon jól tudja és aki pedig nem ismeri, annak hiába is magyaráznom, mert nem volnék képes szavakkal kifejezni azt az érzést elég színesen és a valószínűleg megfelelően.

Világosan és tisztán a 8 évig tartó iskolai emlékeimből csak *Személyi néni* gyakorolt rám olyan hatást, hogy megtartottam emlékezetemben olyan frissen, mint ahogy ő azt megérdemelte és még ma is oly szeretettel gondolok reá, mint annak előtte senkire, hiszen csak most tudom méltányolni, hogy milyen nagy dolgot művelt, mikor bizony az elég racionálisan gyermekek, akik a más órái alatt sohasem figyeltünk kedőképen, *Személyi néni* órája alatt a legnagyobb csendben, valósággal áhitattal ültünk a helyünkön és annyira vi-

lágosan emlékszem, hogy egy-egy órai magyarázat után annyira fellelkesedünk, hogy követtük volna az előtünk elmondottak példáját, ha oda kerül a sor. Hogy ez milyen nagy dolog, ezt csak most tudom méltányolni. Szívesen ültünk volna óra végén is, ha *Személyi néni* magyarázott volna, ami a gyermekeknél olyan hatás, hogy eddig még sohasem tapasztaltam.

Nagyon sokat tudnék róla beszélni, hogy milyen bájos, jóindulatu és igazságos volt, hogy előtte csak a tudás volt irányadó, míg más tanítónők előtt a vagyoni állapot és a vallás volt fontos.

Személyi néni minden erejét és tudását nekünk szentelte, megértőbb és kedvesebb nála senki sem lehet. En azt hiszem, hogy nagyon sokan (ha nem mindannyiunk) nevében beszélhetek és bátran kijelenthetem, hogy méltatlannak tartjuk hozzá az egész kellemetlen ügyet, osztozkodunk e fölött érzett fájdalmában és reméljük, hogy főle helyezkedik ezeknek a dolgoknak, melyek neki semmit sem ártottak, csak az emberi rosszindulatot, irigységet és önzést dokumentálják, mely fellép rendszeren olyanokkal szemben, aki különb a többinél.

Még egyszer ismételve és hangsúlyozottan kiemelem feltétlen hódolatom és szeretetemet.

Egy volt tanítványa.

Öngyilkossági kísérlet az iskolában.

Kinos eset tartja jelenleg izgalomban Szombatság község lakosságát. Az eset híre gyorsan terjedt el az egész járásban, sőt délután már Nagyváradon is szerte beszéltek a történetekről.

Az esetről tudósítónk a következőket jelentti:

Bacsó Sándor állami iskolai tanítót ez év február havában nevezték ki a szombatsági iskolához rendes tanítónak, ahol még kivüle egy tanítónő, *Kozma Aurora* teljesíti a tanítást. A tanítónak és a tanítónőnek az iskola épületében van rendes lakásuk.

A sok együttlét szerelemre lobbantotta a fiatal 22 éves *Bacsó Sándor* szívét és hevesen udvarolgatott a tanítónőnek, aki azonban a fiatalembert nem vette komolyan. *Kozma Aurora*, tanítónőnek édes anyja szintén Szombatságon lakik.

A tanító annyira biztosnak vette, hogy megnyeri a leány kezét, hogy a leány édesanyját anyósának tekintette. Hír szerint a leány édesanyja lett volna az öngyilkossági kísérlet oka is, azért, hogy nem akart beleegyezni az esküvőbe. Ez a hír azonban nem felel meg a valószínűségnek.

Tegnap délelőtt a tanítónak *Bihardobrosdon* volt dolga, melynek elvégzése után haza indult Szombatságra. U közben találkozott *Meier* utbiztossal, akit arra kért, hogy vegye fel a kocsijára. Az utbiz os teljesítette is a kérelmet és egy ideig együtt haladtak Szombatság felé. *Mikor Meier* elvált *Bacsótól*, a tanító igen izgatott volt és csaknem futva igyekezett a községbe.

Háromnegyed 1 óra lehetett, mikor *Bacsó* az iskola épületébe ért, ahol azonnal a tanítónő után érdeklődött. *Kozma Aurora* még a tanteremben volt és a magántanulókat oktatásával volt elfoglalva. *Bacsó* a tanterembe ment és a tanítónőtől papírt kért, amit meg is kapott. Ezzel a tanító elvezott a teremből. *Kozma* tovább tanította a gyermekeket, mikor ismét belépett a tanító és a papírt, melyre írt valamit a tanítónő elé tette.

A tanító ő semmit sem válaszolt az asztal előtt várakozó id ges tanítónak és tovább akarta folytatni az előadást. *Bacsó* erre zsebébe nyúlt és onnan revolvert rántott elő.

— Ide nézzen! *Kiáltotta* a tanító és a fegyvert jobb halántékához szorította.

A tanítónő remülten sikoltott fel s még mielőtt valamit tehetett volna a tanító elűtötte a fegyvert.

A golyó a tanító halántékánál ment be és a jobb szemgolyót lötte ki. A szerencsétlen ember eszméletlenül rogyott össze az iskolapadok előtt. A tanítónő kétségbeesve futott ki a teremből, nyomában a sikoltozó gyermekekkel.

Az esetről jelentést tettek a szombatsági előjárásnak, honnan azonnal a helyszínére szállították ki. Az iskola padozatán vértócsában eszméletlenül feküdt a tanító.

Körülötte összetaposva irkák, könyvek, tintatartók feldöntött vízsedények hevertek. Az előhívott orvos megvizsgálta Bacsót és sebeit bekötözte.

A súlyosan sérült embert tegnap este a biharmegyei kórházba szállították.

A halálos ítélet hatása

Jákóhodoson.

Tegnapelőtt este Jákóhodoson, a Siposék községében, már mindenki tudta a halálos ítéletet. A lakosság, mely eddig, de különösen a tárgyalás tartama alatt állandóan remegett, nagy megnyugvással vette tudomásul, hogy Sipost halálra ítélte a bíróság. Sipos ugyanis mint már a gyilkosságok elkövetésekor megirtuk, valóságos réme volt a községnek, úgy annyira, hogy bizonytalan volt a vizsgálat eredménye is, mert senki sem merete kitenni magát Sipos haragjának. A halálos ítélet most már teljes nyugalmat keltett mindentel. Amilyen megnyugvással vették tudomásul Sipos elítélését, úgy sajnálják Nagy Bálintot.

Rossz felesége volt, megérdemelte az az asszony a sorsát. Így beszélnek Nagy Bálintról. Nagy Bálintnak öt apró gyermeke van, ezek gondozásáról a fogság eddigi tartama alatt Nagy gazdasszonya gondoskodott, aki nagyon szereti az öt árva gyermeket.

A törvényszék most megfosztotta Nagyt apai hatalmának gyakorlásától is és helyette Dócsy Sándort rendelte ki. A gyermekek sorsáról az árvaszék fog gondoskodni.

Nagy Bálintnak husz köblös földje, szőlője és háza maradt; mely 900 korona adóssággal van terhelve. Az adósság és az 1000 korona ügyvédi költségek rendezése után a vagyon árvaszéki kezelésbe megy át a kiskorúak nagykorra jutásáig.

Legnagyobb az elégtelenség az ítéletnek Filipásnéra vonatkozó része ellen. Filipásné a jákóhodosiak Sipossal tartották egyrangú bűnösnek, most, hogy felmentették a lakosság nem tud az ítéletbe beletörődni.

Filipásné különben tegnap hazaérkezett Jákóhodosra, ahol a lakosság egyáltalán tudomást se vett róla. Ugy tekinti mindenki ezt az asszonyt, mintha nem is léteznék.

A fővárosi bankcsalás.

A budapesti Kereskedelmi Banknál elkövetett nagy csalás egyik tettese Ribliczky Zoltán a rabkórházban van. Most már bizonyos, hogy sebéből fel fog épülni.

A vizsgálat most már arra terjeszkedik ki, hogy Ribliczky családja: anyja és testvérei mennyiben bűnösök a dologban.

Megállapította a nyomozás, hogy Ribliczky a pénzt napokig otthon rejtgette az egyik szekrényben, a melyben édes anyjának naponta okvetetlenül többször is volt keresni valója. Az is kiderült, hogy a mikor a pénzt biztosabb helyre tették, akkor is egyik nővére, Erdes Emma nevére helyezte el Ribliczky a pénzt a Pesti Hazai Takarékpénztár erzsébetvárosi fiókjában. A mikor pedig a csalás kiderült, formális családi tanácskozás volt az anya, Ribliczky Tituszné házánál, hogy mitévők legyenek. Zoltán öccse, Kázmér vetette ugyan föl az indítványt, hogy itt csak egy menekvés van: Zoltánnak föbbe kell lőnie magát, — de nyomban hozzájárult az indítványhoz minden jelenlevő, legelőször az anya!

Ő magyarázta legnagyobb hűvével a fiának, hogy férfias áldozatot kell hoznia a család becsületéért és anyagi boldogulásáért. Ezt a kettős áldozatot egyetlen golyóval elvégezheti, csak be nem szabad előbb ismernie, hogy ő csalta ki a pénzt a banktól, hanem ellenkezőleg azt kell utolsó levélében megírnia, hogy teljesen ártatlan s az elviselhetetlen gyanu kergette halálba.

Zoltán egy darabig ellenkezett az egyértelmű családi akarattal szemben, de végül is elhitették vele, hogy ő ugyanis már elveszett ember s egyetlen okos cselekedete van még hátra az, hogy öngyilkossá legyen. A döntő hatást az tette a szerencsétlen fiatalemberre, hogy Kázmér öccse azzal fenyegette meg, hogy ő maga jelenti föl a rendőrségen, ha föbbe nem lövi magát.

Pénteken délután történt ez és Kázmér maga vásárolta a revolvert és hozta el bátyjának.

Azután elbucustak mindnyájan Zoltántól s azzal váltak el, hogy még aznap végezzen magával. A fiatalember azonban, a mikor testvérei elmentek könyörögni kezdett édesanyjának, hogy ne hagyja elpusztulni, beszéljen Kázmérral s puhítsa meg kegyetlen szívét.

Az anya nem tágitott s ezzel az élet-halálra való mérkőzéssel telt el a pénteki délután, sőt az éjszaka is.

Másnap kora reggel azután eljött Kázmér, hogy megtudakolja, mi van Zoltánnal. A legnagyobb fölháborodással támadt bátyjára, hogy még mindig él.

— Egy negyed órát adok még neked s ha addig sem végzel magaddal, egyenesen a rendőrségre megyek!

Ezzel távozott Kázmér a fivérértől.

— Ne habozz fiam, ennek meg kell történnie. En addig kimegyek a konyhába.

Azután egy dörrenés és zuhanás — Zoltán végre-hajította magát a család ítéletét. Mindezek megállapítása után Krecsányi rendőri őrizet alá helyezte Ribliczky édes anyját.

A váltócsalás másik tettesét, Bauer Lajos ügyvédöt még nem fogta el a rendőrség. Elrendelték országos körözését, sőt a külföldi kikötővárosokba is megküldték arcképét.

Egy szolnoki pénztintézetben újabb 30.000 koronát találtak meg az elsikkasztott pénzből. Bauer helyezte el ezt az összeget O. K. jelige alatt, cinikus biztosság érzetében az Orenstein és Koppel cég kezdőbetűit választva.

A nyomozás megállapította, hogy Bauer Lajos tízezer koronát adott a szálló megvételéhez Endre bátyjának s ezt az összeget ment letoglalni Botár kapitány Siklósrá.

Ezzel most már 170.000 korona van meg a kicsalt 280.000 koronából.

Ryhliczkynek Baueren kívül még kell bűntársainak lenni, még pedig bent a Kereskedelmi Bankban.

Fővárosi tudósítónk jelentése szerint a bankcsalás ügyére a rendőrség Ryhliczky Kázmér vallomása alapján jött rá. E szerint a vizsgálat során a rendőrségnek Ryhliczky Kázmér azt mondta volna, hogy hajlandó elárulni a csalót, ha a sikkasztott összeg 10 százalékát kapja jutalmul. Erre a bank 15 ezer koronát ajánlott fel, mire Ryhliczky Kázmér elmondta, hogy a csalást testvére követte el.

Tegnap késő éjjel fővárosi tudósítónktól azt az értesítést nyertük, hogy a fővárosi nagy bankcsalás egyik tettesének bátyja: Ryhliczky Jeromos nagyszalontai takarékpénztári főtisztviselő, öngyilkossági kísérletet követett el. Ez a hírtéves volt. Ryhliczky Jeromos tegnap bejött Nagyváradra s személyesen cáfolta meg a hírt. Öccsének bűncselekményéről előzetesen semmit sem tudott, sőt azt teljesen elítéli.

UJDONSÁGOK.

* **Vetítő est a katolikus körben.**

Változatlanul nagy érdeklődés mellett tartotta meg a katolikus kör tegnapi vetítőestélyét. A közönség, melynek soraiban különösen elegáns hölgyek voltak szép számmal képviselve, teljesen megtöltötte a kör nagytermét. Es azoknak, akik ott voltak, igazán szép, tanulságos előadásban volt részük. Lacsny Ince a premontrai főgimnázium fiatal kiváló képzettségű tanára tartott előadást a föld történetéről. Ismertette a föld keletkezésére vonatkozó elméleteket, azután földünk mai alakulásairól beszélt és a mondottakat a szép, színes képekkel szemléltette. A tudományos, de amellet népszerű modorban tartott előadás midvégig lebilincselte a hallgatókat, akik nagy figyelemmel hallgatták a fejtegetést. A legközelebbi előadást jövő kedden dr Némethy Gyula fogja tartani a plitvicai tavakról.

* **Új rend a városi pénztárban.** A városi pénztárnál előfordult nagy csalás élenken rávilágított arra, hogy Nagyvárad város házipénztáránál a kifizetések milyen könnyedén, lanyhán történtek. Az eddigi rendszer mellett akár százszázakat felvehettek volna illetéktelen egyének a városi pénztárából. A város tanácsa, de különösen a polgármester, keresték a módokat, hogy miként lehetne ezeken az állapotokon segíteni s minő reformok behozatala által lehetne a jövőben elejét venni az ilyen csalásoknak. A reformot már megkezdték s az első intézkedések arra irányulnak, hogy a városi pénztárból illetéktelenül senki ne vehessen fel pénzt s hogy már egyszer kifizetett nyugta újból ne kerülhessen kifizetés alá. Elrendelték ugyanis, hogy minden nyugtán szembeöltő helyen jelezve legyen, miszerint már kifizetett. Vagy átlukasztás által, vagy nagyobb stambillal átütve legyen a nyugta közepe felé a kifizetés megjelölve. Kifizetéseket a pénztár csak a nyugta aláírójának kezeihez teljesíthet, vagy ha más veszi fel a pénzt, köteles közjegyzői meghatalmazást felmutatni. A városi tisztviselők és szolgák fizetéseit, meghatalmazás alapján felmutatása mellett a hivatalosok veszik fel. A nyugtás és kegydíjasok járulékát csak az illető aláírók vehetik fel megbízottaik kötelesek közjegyzői meghatalmazást felmutatni. Ha betegség vagy más miatt akadályozva vannak az illetők a megjelenésben s nem rendelkeznek más ként, a városi pénztár postán küldi el részükre járulékaikat. A pénztintézetek részére járó pénzek kifizetését csak meghatalmazás mellett

13 K 50

13 K 50

Urak figyelmébe!

„THE ROOSEWELT SCHOE“

férfi box fűzős, gombos, rendes vagy amerikai alakban

kitűnő minőségű

Goodyear welt készítés

13 korona 50 fillér

kapható. — Egyedüli raktár

REICHARD áruháza

szégnél.

13 K 50

13 K 50

fizeti ki a városi pénztár, a pénztár által megjelölt egyének. Az esetleges kár a mulasztó tisztviselőt terheli.

* **A kamara értesítése.** A kereskedelmiügyi miniszter ur a hitelesítés alá bocsátható és mérőeszközök és hibahatárait az azokon alkalmazandó hitelesítési bélyeget megállapító 1908. évi 107.225. számú kereskedelmiügyi miniszteri rendeletnek a hitelesíthető körtes mérlegek kellékeit megállapító 65. §-a 1. pontját, valamint az efajta mérlegeket illetőleg átmeneti időt megállapító 78. §-át módosította. A módosításra vonatkozó rendelet a hivatalos órák alatt a kamarai irodában az érdekeltek által megtekinthető. Nagyvárád, 1911. december hó 9. A nagyváradi kereskedelmi és ipar kamara: Huzella Gyula, kir. keresk. tan. elnök. Dr. Sarkadi Lajos titkár.

* **A derecskei kir. közjegyzőség.** A derecskei kir. közjegyzőség dr. Szepes Gábor elhalálozásával megüresedvén, a debreceni kir. törvényszék Lestyán Adorján udvari tanácsos, a debreceni kir. közjegyzőt bixta meg a helyettesítéssel.

* **Drágasági pótlékok kérése.** A fizetés javítások, drágasági pótlékok, családi pótlékok stb. ügyében beérkezett kérvényeket a költségvetés tárgyalásával egyidejűleg veszi elintézés alá Nagyvárád város törvényhatósága. Tegnap ismét érkezett be egy ilyen kérvény. A vízvezetési telep négy alkalmazottja, a két algépész és két fűtő adtak be együttes kérvényt drágasági pótlék iránt a városhoz. A kérelmet csekély fizetésükkel és a nagy drágasággal indokolják a város szegény alkalmazottai.

* **Ingyen fa a szegényeknek.** A hideg téli időben a szegény embernek a tüzelő anyagra legalább is olyan szüksége van, mint az élelemre. Nagyvárád város az előbbi években a szegények között ingyen tűzifát osztott ki részint a város pénzéből, részint adományokból és a Rimanóczy alap jövedelméből. Most ismét itt a tél, a hidegidő beállott s **Elemér Fereuc tanácsnok**, aki a szegényügy rendezésével is meg van bízva, előterjesztést tett a városi tanácshoz, hogy ez évben is gondoskodjék a szegények részére tűzifáról. A költségvetésben 800 korona van erre a célra felvéve, amelyet ki lehet egészíteni a Rimanóczy-alap jövedelméből, továbbá a jószívű emberbarátok bizonyára ez évben sem fogják megvonni bőkezűségüket az éhez, fázó szegényektől. A tanácsnak javasolja, hogy ajánlattételre hívják fel a fakeskedőket s a legolcsóbb ajánlat alapján egyelőre 400 métermáza tűzifát rendeljen a város, valamint bízzák meg **Kemény Ignác** tb, alkapitányt, aki az előbbi években is elismerésre méltó fáradozást fejtett ki a szegények érdekében, hogy ezuttal is intézze az ingyen fa kiosztását.

* **Az aradi postarablás.** Tegnap má megemlékeztünk arról, hogy az aradi 3. számú postahivatalnál 4500 koronát elloptak. Erre nézve tegnap megjött a nagyváradi rendőrséghez a távirati értesítés. Az esetről a rendőri sajtóiroda a következő értesítést adta ki: Az aradi rendőrség táviratozza, hogy hétfőn este 6 óra tájban egy 18-20 év körüli bekormozott arcú és kezű vasmunkásnak kinéző egyén egyik fiók-posta helyiségbe ment, a pénzcsomagolásnál foglalkozó szolgálóhoz oszva, az asztalon levő pénzkészletbe markolt s onnan 200 darab 20 koronás és 50 darab 10 koronás papírpénzt rabolt el s elfutott. Az ismeretlen tettes kévvessé viselt kék gépészruhát, kereken beütött tetejű barna puha kalapot viselt. A nagyváradi rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

* **A Jád kihasználása.** A Királyhágó bányarészvénytársaság tudvalevőleg engedélyt kapott az alispántól a Jád vizének kihasználá-

sára. Az engedély megadása ellen tegnap gróf **Kornis Károly** felebbezést adott be, mert szerinte a kiadott engedély az ő előbb szerzett engedélyét sérti. A fenti bányatársaság bányászati célokra kapta a vízhasználati engedélyt.

* **Fürdőberlők tanácskozása.** A magyar fürdőtulajdonosok, fürdőberlők és fürdővállalkozók országos szövetsége a biharmegyei fürdők vezetőit tanácskozásra hívta össze, amely gróf **Berchtold Arthur** elnöklésével tegnap folyt le a nagyváradi Széchenyi-szálloda külön helyiségében. A tanácskozás — a résztvevő fürdők képviselőinek élénk eszmecsereje után — abban állapodott meg, hogy az orsz. szövetség a fürdőtulajdonosok és fürdőberlők közötti jogviszony egészség- és korszerű alapra helyezése céljából a berleti szerződéseket egységesítse; a **Nagyvárád-Felix**, illetőleg **Szt. László-fürdő** között köptendő villamos vasútnak évek óta húzódozó ügyében azt határozta, hogy a vasut engedélyesének bevonásával a kérdés megoldását a szövetség segítse dűlőre jutni.

VOSZKA FERENCZ

czipő- és csizmaárui
meglepő szolid árban
előnyösen beszerezhető.

Cégt. IFJ. VOSZKA FERENCZ
TELEPHON 1133. TELEPHON 1133.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésekkel, mert rendszeren később bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felelünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári árban árjegyzzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. lőporáruda. Telephon 269. Nagyvárád Rákóczi-ut.,

x **Csillár és fémáru gvértási telep:**
Nagyvárád Iroda s raktár
Szt. János-u. 1. Bemer-tér 3.
Telefon 556. Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel **STERN ADOLF.** 33

x **Karácsonyi!!!** cukorka nagyvásár **Aszódinál Kossuth-utca.** Szaloncukrok, figurák, csillárok, diszék, ezer és ezer-féle édességek karácsonyfára nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagyvárád, Sas-palota. **Telefon 635.** és **Cukorka királynál** Kert-utca országos hírű karácsonyi cukorka vásár egyedül csak **Aszódinál.**

x **Karácsonyi és Ujévi imakönyvek,** ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban érkeztek **Benkő Arthur** könyv- és papírkereskedésének Rákóczi-ut 54. szám. **TELEFON 870.**

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy **az őszi és téli szöveteim** megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárád, Szent János utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálók.

Telefon 11-41

Telefon 11-41

Tisztelettel értesitem Nagyvárád város és Biharmegye nagyérdemű közönségét, hogy az **1702-ik évben alapított**

ékszer-, arany- és ezüstnemű üzletemet f. év december havában

teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve

nyitom meg a Bémer-téren

ujjonnan épülő özv. **Kolosváry Sándorné** házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Veiszlovits-ház, az Orsolya zárda templomával szemben.

Elfogták a szarvassori rablót.

Részletesen ismertettük tegnap azt a vérlázító rablógyilkosságot, amelyet vasárnap éjszaka a legsötétebb Szarvassoron követtek el. A szerencsétlen áldozatok a kórházban élet és halál közt vannak, akiktől igen keveset tudhatott meg a rendőrség a tettes személyleírására vonatkozólag.

Márkis János görbedi gazdát és sógorát **Gróza Demeter** köztüzért, akik golyótól találva fekszenek a kórházban a rendőrség ki akarta hallgatni, azonban **Grózanak** át van löve a nyelve s így az egyetlen szót sem képes mondani. **Márkis** meg csak annyit tud a vakmerő tettesről, hogy egy üzletben ruszlit evett és a társai **Ferinek** szóitották.

Ezen a csekély nyomon indult el a rendőrség és igazi bravúrral sikerült is kézrekeríteni a tettest. **Nagy Ferenc** miklóirtási csavargó személyében.

Nagy Ferenc ismert alakja már a nagyváradi rendőrségnek, aki most nagyvásár alkalmával, mikor annyi a szedett-vedett csavargó népség Nagyvárádon, akart zsákmányra szert tenni. **Bott György** detektivnek sikerült megtudni, hogy **Feri** név alatt az a notórius csavargó rejtőzik és megtudta azt is, hogy a tett elkövetése után gyalogszerrel menekült a faluja, **Miklóirtás felé. Jánossy kapitány** azonnal telefonált a községbe, a csendőröknek, akik azonnal elfogták és tegnap este bilincsekbe verve hozták be **Nagy Ferencet.**

Nagy beismerté véres, kegyetlen tettét a csendőrök előtt. Itt, ha lehetséges, szembesíteni fogják a szerencsétlenül járt áldozatokkal.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: **Hölgyek öröme.**
Csütörtök délután ifjúsági előadás: **Hamlet,** este: **Artatlan Zsuzsi.**
Péntek: **Eljen a király.**
Szombat: **Kis gróf.**
Vasárnap este: **Madarász.**

Hölgyek öröme — harmadszor. **Herméquin** és **Mitchel** nagysikerű bohóságát ma este játssza a szintársulat harmadszor ugyanabban a szereposztásban, amely két, estén át sikerre vitte a darabot.

Vas és rézbutor

gyári taktári

Szokrénység 3 matraccal 20 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 4 korona
Gyermekegy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

ZENE.

Manén Joan és Szántó Tivadar.

A zenepártolók harmadik bérieti hangversenye ismét nagy élvezetet szerzett a hallgatóságoknak. Ezúttal Manén Joan hírneves spanyol hegedűművész szerepelt, aki most diadallal járja be Európa összes nagy városait. Nem gyermekember, megitt férfi és játékában is nem az ifjúság szenvedélye és tüze, hanem az érett férfi komolysága, biztos tudása és nemes érzése uralkodik. Sokszor szinte hidegnek látszik, arcának egy izma sem mozdul meg játék közben.

Saint Saens szonátájával kezdte, amelyben már tapasztalható volt nagy tudása. Magasan szárnyaló művészettel játszotta Bach egyik fugáját, majd Beethoven egy románcát és Sarasate bosszorkányos technikát igénylő Fülémiljét. Arrit ebben produkált Manén, az minden képzelhető felül, trillái olyan tiszták és ragyogók, mint a fülémüle csattogása, üveg-hangjai végtelen biztosak. Befejezésül Beethoven rég nem ballott híres Kreutzer szonátáját adta elő igen szépen, de kissé hidegen.

Szántó Tivadar komoly zongoraművész, akinek a kíséret ellátása igazi művészi feladatot nyújtott, mert úgy a Kreutzer szonátában, mint Saint-Saens darabjában a zongoraszólam egyenrangú a hegedűvel. Kiváló pontossággal játszott, de nézetünk szerint sokszor annyira belemelegedett, hogy teljesen eltérbe lépett és elnyomta a hegedűt, amikor pedig háttérben kellett volna maradnia. Önálló számot is adott elő, még pedig egy Chopin polonaise, Brahms-Paganini változatait és Liszt VI. magyar rapszódiját (Cserebogár). Ezt játszotta legszebben, a többiben felfogásával nem mindenütt értettünk egyet. Például a Chopin Polonaise jobban tetszett Stefániai előadásában.

A közönség melegen ünnepelte a művészeket, akik bizonyosan kellemes emlékekkel távoznak tőlünk. Dr. K. J.

A Muzsikaszó hangversenye. A társaságban élő nagyváradi ember kalendáriumában már előjegyezte a szombati nap nagy eseményét: December 16. Pálmay Ilka, Rózsahegy, Sárossy, Papp Zoltán hangversenye. Még állapíthatjuk, hogy évek óta nem nyilvánult még ilyen izgatott érdeklődés hangverseny iránt, mint aminőt lázas kíváncsiság előzi meg most a Muzsikaszó koncertjét, mely az országban eddig mindenütt a magyar nótának szerzett ragyogó diadalt. Vidor Manó könyvkereskedéséből már elővételben kapkodják a jegye-

ket és bizonyos hogy a közönség a koncert jeggyel ezúttal mulnataian emlékü művészi gyönyörűséget vásárol.

TANÜGY.

• Népoktatás. • Havi folyóirat. Kalocsa Szerkesztő: Dreisziger Ferenc. Egész évre 4 korona. Hogy mennyi megbeszéli valója van a magyar nemzeti alapon működő s a keresztény szellemet tisztelő népiskola belső életének, azt világosságra hozzák ennek a folyóiratnak egymásután következő számai. Eddig is a népiskola belső életének teljesítése töltötte ki ezt a folyóiratot, Eddig is modern, szakszerű, gyakorlati, alapos és eleven volt a tartalma. A jelen száma is ebben a jegyben hagyta el a sajtót. Főbb cikkei: Keményffy K. Dániel: A nőnevelés korszerű kérdései. Szántó Károly; Az egyházamos oktatásról. Váczy István: Az alkotmánytisztelő polgárok előkészítése az iskolában. Márton Mátyás: Az angyalok-ról szóló gyakorlati lecke. Szűcs János: Ki az iskolafenntartó? Könyvbírálati erősek és alaposak. Közli a püspöki új Rendtartásnak az iskolaszékre vonatkozó részét. Apró közlemények címen több kis tanulmányzámba menő közleményt hoz. Legérdekesebb ezek közül a főváros tanítóinak továbbképzéséről szóló közlemény és a kántorok nyugdíjáról intézkedő miniszteri rendeletet ismertető rész.

NYILTTÉR.

A Muzsikaszó

hangversenye
december 16. szombaton
a Vigadó nagytermében.

Közreműködnek: Pálmay Ilka, Rózsahegy, Kálmán, Papp Zoltán, Ferenczy Zoltán, Sárossy Bandi.

Jegyek VIDOR MANÓ
könyvkereskedésében.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézete.
Üvegcsiszoló és tükör áruháza.
NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives
figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok díszüvegezésék
készítésére, művészies és egyszerűbb
kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

IRODALOM.

Az Élet 1911. december 10-iki füzete a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Ajándékozás estején. — A föld és ég szónoka. Halasi Andor. — A férfi szerelme. Szecső Vilmos. — Rarácsonyi szám. Box. — Ormándy Miklós. — A papné. (Regény.) Nitsch Árpád. — Pöbőfővőmő. Móra Ferenc. — Az örök vigilia. (Költmény.) Sik Endre. — Szociális följegyzések. Dr. Dolenecz József. — Végtelenség. (Költmény.) Juhász Gyula. — Hét szilaj csikó. Abrahám Ernő. — Aforizmák. — Requiem. Erdődi Mihály. Apám dalol. (Költmény.) Begyáts László. — Az Őrszike. Domokos István. — Színház. — Könyvek. — Képek. — Zene. — Mozgóképek. — Szerkesztői üzenetek.

TÁVIRATOK.

Beskiba Mária öngyilkossága.

Bécs. december 12.

(Saját tudósítónktól.) Ma a bécsi rendőrség halva találta Beskiba Máriát. A vizsgálat megállapította, hogy Beskiba öngyilkosságot követett el és pedig gázzal mérgezte meg magát. Az öngyilkosság oka anyagi zavar volt. Az öngyilkossá lett nő sokat remélt a Luegerről írott könyvétől. A könyvért mindössze 600 koronát kapott Beskiba és ez vitte tulajdonképpen rá végzetes cselekedetére.

A zsidók külön nemzetisége.

Lemberg, dec. 12.

Tegnap tejezte be tanácskozásait a lengyel szociáldemokrata párt és a tárgyalások legfontosabb tárgya volt annak a kérdésnek az eldöntése, hogy a zsidók külön nemzetiségét ismerjék el a párton belül. Az ügyet Dasynski reichsrati képviselő referálta, aki azt javasolta, hogy ismerjék el a zsidók külön nemzetiségét. Hosszu és gyakran izgalmas kitörésekben nyilvánuló vita után kimondották, hogy a szociáldemokrata párton belül a zsidókat külön nemzetiségnek ismerik el.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapestben

A gabonaföldszénés tegnap tárgyba volt az irányzat. Készáru 10 fillérrel olcsóbb.

Határidők zárlata:

Apr. lisi buza (1912)	— —	11-78
Apr. lisi rozs	— —	10-31
Apr. lisi zab	— —	9-69
Májusi tengeri (1912)	— —	8-40

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	850.50
Oszták hitelrészvény	— —	648.75
Jelzálogbank	— —	497.25
Leszámitoló és pénzváltó	— —	577.25
Salgótarjáni község	— —	671.—
Közuti vasut	— —	825.—
Rimamurányi vasut	— —	672.50
Városi vasut	— —	419.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra. 161

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192

„Mesés“

cipők láthatók a

Moskovits anatómiai cipőgyár

Bémer-téri

fiókküzetének kirakataiban.

Lévai Márton r. t.

könyvnyomdájában egy tanuló

könyvkötészetében egy tanuló

vonalozó-intézetében egy tanuló

doboz gyárában egy tanuló

felvétetik.

Bumbera István

==== papi- és polgári szabó ====

NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

A Biharmegyei Gazdák Áru- és
Hitelintézete r.-t. sertéshizláló
telepén

kövér sertések

naponként reggel 6 órától, d. u.
6 óráig egyenként is a

napi áron kaphatók.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Formára és tartósságra
felülmulhatatlanok

a MOSKOVITS

anatómiai cipők.

Egységárak: 10, 13, 17 korona.

Nagyvárad fiókküzetek:

I. Kossuth-utca 5. Gyárépület.

II. Bémer-tér, Bazár-épület.

III. Zöldfa-utca 7. sz. Dr. MUNK-ház.

Moskovits Farkas és Társa

czipő és csizmagyar részvénytársaság.

Nem mesés,

nem országgraszoló, még

nem is rendkívüli;

De jó

és tisztán kezelt fűszer,
csemege áruit, szolid kiszol-
gálás mellett, jutányos
árakban, ajánlja a n. érd.

közönségnek, különösen a

Karácsonyi ünnepekre.

Mezey János és Tsa

Nagyvárad, Szent László-tér.

Nvárad Takarékpénztár épületében.

TELEFON 249. SZ.

FÉLIX-FÜRDŐ

téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hévíz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség.

Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pocrócozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdővel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirda, interurbán telefon, állandó gyógyszer-tár a fürdő telepen. Prospektust küld az igazgatóság.

A VILÁG LEGJOBB TEÁI

Az angol király szállító.
Különlegesség:
„Kingdom Blend“
Az angol király five o'clock teája.

UNITED TEA COMPANY LONDON

A valesi herceg szállító.
Az „UK.“ teák.
módfelett kiadásak és zamatosak.

Főraktár: Janky Antal utódánál.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

<table border="0"> <tr><td>1 üveg Odol</td><td style="text-align: right;">74 kr.</td></tr> <tr><td>1 > francia szájviz</td><td style="text-align: right;">25 ></td></tr> <tr><td>1 > száj szagtalanító</td><td style="text-align: right;">50 ></td></tr> <tr><td>1 tubus dr Heyder fogcerém</td><td style="text-align: right;">50 ></td></tr> <tr><td>8 > Thymol</td><td style="text-align: right;">20 ></td></tr> <tr><td>1 > Stomatol</td><td style="text-align: right;">20 ></td></tr> <tr><td>1 > tégely Odoatin togpasztá</td><td style="text-align: right;">55 ></td></tr> <tr><td>1 drb Odontin betét</td><td style="text-align: right;">85 ></td></tr> <tr><td>1 üveg Picavan</td><td style="text-align: right;">98 ></td></tr> <tr><td>1 üveg Bay Rum</td><td style="text-align: right;">85 ></td></tr> <tr><td>1 > Jera violette brillantín</td><td style="text-align: right;">30 ></td></tr> <tr><td>1 > francia brillantín</td><td style="text-align: right;">15, 23, 35 ></td></tr> <tr><td>1 > folyékony brillantín</td><td style="text-align: right;">50 ></td></tr> <tr><td>1 > valódi dió olaj</td><td style="text-align: right;">15 ></td></tr> <tr><td>1 > > > kivonat</td><td style="text-align: right;">75 ></td></tr> <tr><td>1 drb bajuszkötő</td><td style="text-align: right;">15, 20 85 ></td></tr> </table>	1 üveg Odol	74 kr.	1 > francia szájviz	25 >	1 > száj szagtalanító	50 >	1 tubus dr Heyder fogcerém	50 >	8 > Thymol	20 >	1 > Stomatol	20 >	1 > tégely Odoatin togpasztá	55 >	1 drb Odontin betét	85 >	1 üveg Picavan	98 >	1 üveg Bay Rum	85 >	1 > Jera violette brillantín	30 >	1 > francia brillantín	15, 23, 35 >	1 > folyékony brillantín	50 >	1 > valódi dió olaj	15 >	1 > > > kivonat	75 >	1 drb bajuszkötő	15, 20 85 >	<table border="0"> <tr><td>1 üveg Kerpel kézfimító</td><td style="text-align: right;">88 kr.</td></tr> <tr><td>1 tégely Margit crém</td><td style="text-align: right;">40 ></td></tr> <tr><td>1 > Diana crém</td><td style="text-align: right;">65 ></td></tr> <tr><td>1 drb Dianna szappan</td><td style="text-align: right;">65 ></td></tr> <tr><td>1 dob Lickner puder</td><td style="text-align: right;">38 ></td></tr> <tr><td>1 > amerikai porcellán puder</td><td style="text-align: right;">1 frt 20 ></td></tr> <tr><td>1 üveg amerikai petrol</td><td style="text-align: right;">50 ></td></tr> <tr><td>1 > Emke hajszesz hajhullás ellen</td><td style="text-align: right;">1 frt — ></td></tr> <tr><td>1 fekete champos</td><td style="text-align: right;">12 ></td></tr> <tr><td>1 rud rosa Glycerin szappan</td><td style="text-align: right;">20 ></td></tr> <tr><td>8 drb francia ibolya szappan</td><td style="text-align: right;">50 ></td></tr> <tr><td>1 > Kielhauser ibolya glycerin szappan</td><td style="text-align: right;">28 ></td></tr> <tr><td>1 > Speick szappan</td><td style="text-align: right;">28 ></td></tr> <tr><td>1 > Windsor szappan</td><td style="text-align: right;">88 ></td></tr> <tr><td>1 tubus kaloderma</td><td style="text-align: right;">28 ></td></tr> <tr><td>1 > Boloderma kézfimító</td><td style="text-align: right;">20 ></td></tr> <tr><td>1 üvegtégely tejcerém</td><td style="text-align: right;">20 ></td></tr> </table>	1 üveg Kerpel kézfimító	88 kr.	1 tégely Margit crém	40 >	1 > Diana crém	65 >	1 drb Dianna szappan	65 >	1 dob Lickner puder	38 >	1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >	1 üveg amerikai petrol	50 >	1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — >	1 fekete champos	12 >	1 rud rosa Glycerin szappan	20 >	8 drb francia ibolya szappan	50 >	1 > Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 >	1 > Speick szappan	28 >	1 > Windsor szappan	88 >	1 tubus kaloderma	28 >	1 > Boloderma kézfimító	20 >	1 üvegtégely tejcerém	20 >	<table border="0"> <tr><td>1 csomag eredeti Gillette kés</td><td style="text-align: right;">1 frt 85 kr</td></tr> <tr><td>1 > illetve utánzatú borotva készlet</td><td style="text-align: right;">1 > 50 ></td></tr> <tr><td>1 valódi serte hajkefe</td><td style="text-align: right;">70 ></td></tr> <tr><td>1 dublé bajuszkéfe</td><td style="text-align: right;">20 ></td></tr> <tr><td>1 valódi serte ruhakefe</td><td style="text-align: right;">45 ></td></tr> <tr><td>1 körömkéfe</td><td style="text-align: right;">06 ></td></tr> <tr><td>1 surolókefe óriási</td><td style="text-align: right;">20 ></td></tr> <tr><td>1 surolókefe kisebb</td><td style="text-align: right;">10 ></td></tr> <tr><td>12 drb Royal angol cipő cerém</td><td style="text-align: right;">96 ></td></tr> <tr><td>1 drb cipőcerém-kefe kenőkefével</td><td style="text-align: right;">70 ></td></tr> <tr><td>1 > cipőfényesítő flanel</td><td style="text-align: right;">20 ></td></tr> <tr><td>1 > Jurigatem Zománc</td><td style="text-align: right;">80 ></td></tr> <tr><td>1 > vörös gumicső</td><td style="text-align: right;">60 ></td></tr> <tr><td>Egyegyed Ko Brunz watta</td><td style="text-align: right;">85 ></td></tr> </table>	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr	1 > illetve utánzatú borotva készlet	1 > 50 >	1 valódi serte hajkefe	70 >	1 dublé bajuszkéfe	20 >	1 valódi serte ruhakefe	45 >	1 körömkéfe	06 >	1 surolókefe óriási	20 >	1 surolókefe kisebb	10 >	12 drb Royal angol cipő cerém	96 >	1 drb cipőcerém-kefe kenőkefével	70 >	1 > cipőfényesítő flanel	20 >	1 > Jurigatem Zománc	80 >	1 > vörös gumicső	60 >	Egyegyed Ko Brunz watta	85 >
1 üveg Odol	74 kr.																																																																																															
1 > francia szájviz	25 >																																																																																															
1 > száj szagtalanító	50 >																																																																																															
1 tubus dr Heyder fogcerém	50 >																																																																																															
8 > Thymol	20 >																																																																																															
1 > Stomatol	20 >																																																																																															
1 > tégely Odoatin togpasztá	55 >																																																																																															
1 drb Odontin betét	85 >																																																																																															
1 üveg Picavan	98 >																																																																																															
1 üveg Bay Rum	85 >																																																																																															
1 > Jera violette brillantín	30 >																																																																																															
1 > francia brillantín	15, 23, 35 >																																																																																															
1 > folyékony brillantín	50 >																																																																																															
1 > valódi dió olaj	15 >																																																																																															
1 > > > kivonat	75 >																																																																																															
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 >																																																																																															
1 üveg Kerpel kézfimító	88 kr.																																																																																															
1 tégely Margit crém	40 >																																																																																															
1 > Diana crém	65 >																																																																																															
1 drb Dianna szappan	65 >																																																																																															
1 dob Lickner puder	38 >																																																																																															
1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >																																																																																															
1 üveg amerikai petrol	50 >																																																																																															
1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — >																																																																																															
1 fekete champos	12 >																																																																																															
1 rud rosa Glycerin szappan	20 >																																																																																															
8 drb francia ibolya szappan	50 >																																																																																															
1 > Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 >																																																																																															
1 > Speick szappan	28 >																																																																																															
1 > Windsor szappan	88 >																																																																																															
1 tubus kaloderma	28 >																																																																																															
1 > Boloderma kézfimító	20 >																																																																																															
1 üvegtégely tejcerém	20 >																																																																																															
1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr																																																																																															
1 > illetve utánzatú borotva készlet	1 > 50 >																																																																																															
1 valódi serte hajkefe	70 >																																																																																															
1 dublé bajuszkéfe	20 >																																																																																															
1 valódi serte ruhakefe	45 >																																																																																															
1 körömkéfe	06 >																																																																																															
1 surolókefe óriási	20 >																																																																																															
1 surolókefe kisebb	10 >																																																																																															
12 drb Royal angol cipő cerém	96 >																																																																																															
1 drb cipőcerém-kefe kenőkefével	70 >																																																																																															
1 > cipőfényesítő flanel	20 >																																																																																															
1 > Jurigatem Zománc	80 >																																																																																															
1 > vörös gumicső	60 >																																																																																															
Egyegyed Ko Brunz watta	85 >																																																																																															

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

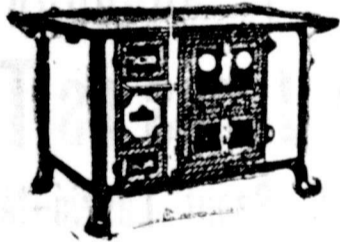
Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegaruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Dajkovits E.

lényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

TARSOLY és RISZTÓ

Különlegességek
vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Minden vasárnap kirakat kiállítás.